

Spotkanie w przedstawieliami firm wykonawczych oraz sektorem finansowym i ubezpieczeniowym

20 czerwca 2023 r.

I. Aktualna sytuacja i kluczowe założenia dla rynku inwestycji drogowych. Rynek budowlany dziś i jutro.

Relacja popytu i podaży
Kondycja rynku, perspektywy
Stabilność - przepływy finansowe
Kryteria oceny ofert

II. Finansowanie inwestycji drogowych w 2023 r. Rola sektora finansowego i ubezpieczeniowego, a zarządzanie ryzykiem

Gwarancje należytego Wykonania, zaliczki i formy
Związek Banków Polskich
Bank Gospodarstwa Krajowego
Polska Izba Ubezpieczeń

III. Wyzwania, prognozy, przewidywalność. Umiejętność rozwiązywania problemów.

Dostępność i organizacja na budowach
Czas, jakość, nadzór, logistyka
Współpraca biznesowo instytucjonalna dla wspólnego celu.

Relacja popytu i podaży

Plan przetargowy powinien być skonsolidowany
z oddawanymi nowymi odcinkami dróg
oraz podpisywanymi umowami na kolejne zadania
dla zachowania odpowiednich proporcji podaży i popytu.

Plan przetargów na drugą połowę 2023 r. – RPBDK i PB100 obwodnic

RPBDK łącznie 351 km

PB100 obwodnic łącznie 85,1 km

Umowy planowane do podpisania w 2023 r.

Łącznie 238,7 km

Kondycja rynku, perspektywy

Ważne jest, żeby uwzględnić różnorodne aspekty i zapotrzebowania podczas planowania i realizacji projektów budowy dróg, aby zapewnić sprawną i skuteczną budowę infrastruktury drogowej.

Podpisaliśmy 8 umów na **94 km** na ponad **3,5 mld zł**

Ogłosiliśmy przetargi na **8 zadań** o łącznej długości **141,8 km**

Z przetargów w będących w toku:

5 zadań o dł. 62,2 km jest przed składaniem ofert

10 zadań o dł. 166,1 km jest na etapie badania i oceny ofert

1 zadanie jest po wyborze oferty (obw. Zabierzowa)

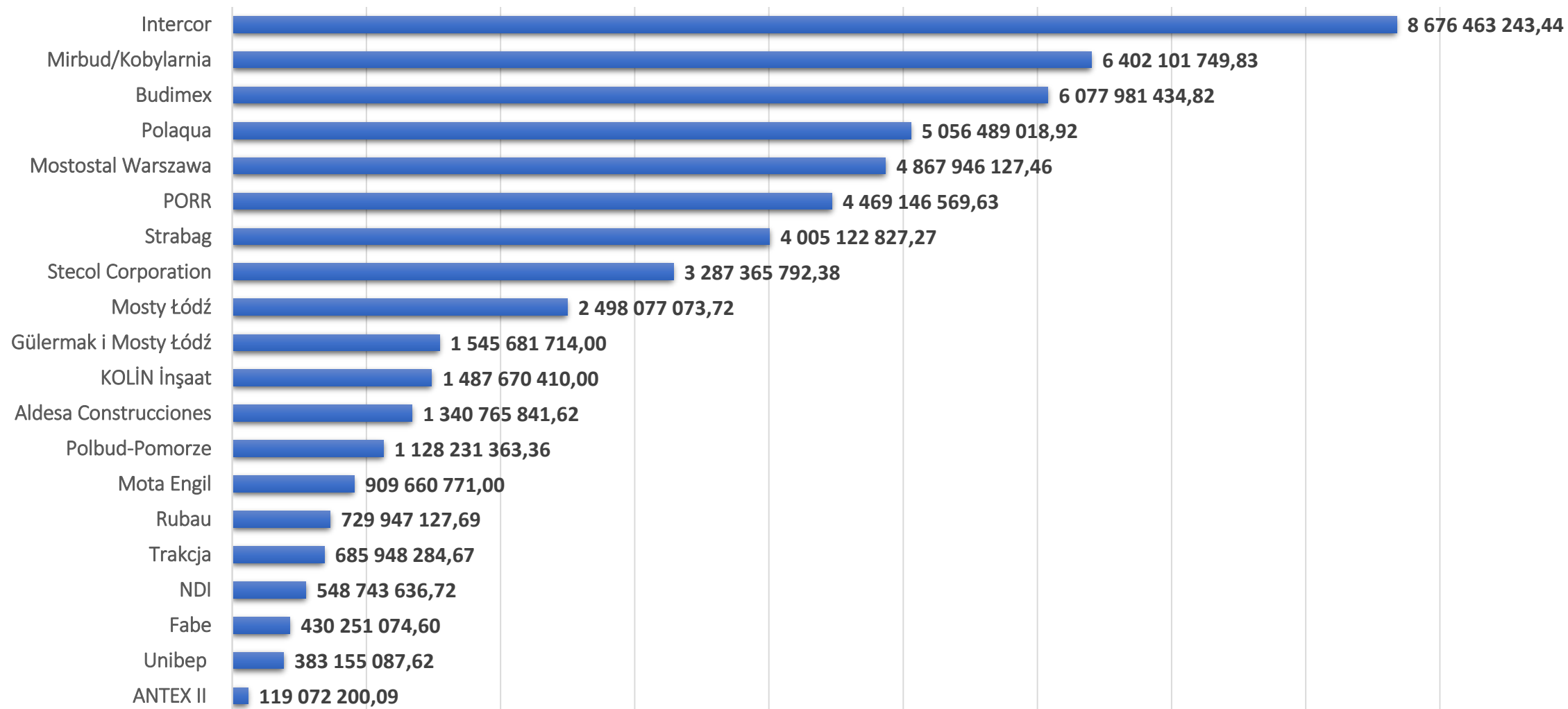
1 zadanie jest prowadzone w trybie dialogu konkurencyjnego

* zadania dotyczą RPBDK i PB100 obwodnic

Realizacja zadań wg wartości umów dla 20 największych podmiotów

[zestawienie w zł]

Stabilność i przepływy finansowe

Wykonanie planu wydatków GDDKiA

w mln zł

Źródło finansowania	Plan na 2023 (stan na 31 maja br.)	Wykonanie planu na 2023 (stan na 31 maja br.)	% wykonania planu na 2023
Budżet	5 493,1	1 821,6	33,2%
w tym inwestycje budowlane	1 732,3	389,0	22%
KFD	17 655,8	4 175,7	23,7%
RAZEM	23 148,9	5 997,2	26%

Wraz ze wzrostem długości sieci dróg krajowych od 2018 r. sukcesywnie rosną wydatki GDDKiA (na inwestycje i utrzymanie).

Planowane wydatki GDDKiA na zadania inwestycyjne

w mln zł

	2023*	2024**	2025**
Rządowy Program Budowy Dróg Krajowych	15 570,8	18 111,6	23 932,5
Program Budowy 100 Obwodnic	636,9	1 362,3	2 086,6
KFD	16 207,7	19 473,9	26 019,1
Zadania inwestycyjne na istniejącej sieci	1 506,7	3 752,2	4 975,7
Proces przygotowawczy dla zadań z RPBDK, PBO100	179,6	469,7	289,5
Budżet	1 686,3	4 221,9	5 265,2
Wydatki inwestycyjne	17 894,0	23 695,8	31 284,3

Po rekordowym pod względem wydatków inwestycyjnych roku 2023 kolejne lata to jeszcze ambitniejsze prognozy.

Oferty składane w 2023 r.

W sumie **9 przetargów**

Najtańsze oferty wahały się między
65 a 119 % szacunków GDDKiA

Średnia ze wszystkich ofert wahała się między
75 a 149 % szacunków GDDKiA

Średnia wartość najtańszej oferty
84 % szacunków GDDKiA

Ogólnie średnia ze wszystkich średnich
98 % szacunków GDDKiA

Należy zaznaczyć, że nie zawsze wygrywa najtańsza oferta,
więc o realnej wartości kontraktów można mówić dopiero po podpisaniu poszczególnych umów.

Postanowienia umowne - wpływające na poprawę przepływów finansowych

- Warunki Kontraktu uzgodnione z branżą i stosowane od lutego 2021 roku wchodzą aktualnie w fazę realizacji robót i przewidują między innymi, że:
 - ✓ Wykonawca może wnioskować dla sytemu P&B o **wypłatę od jednej do czterech rat zaliczek** na łączną kwotę do **10%** Zaakceptowanej Kwot Kontraktowej (Subkl. 14.2 *Płatność zaliczkowa*),
 - ✓ Wykonawca może występować o **wystawianie Przejściowych Świadcstw Płatności (PŚP)** częściej niż raz w miesiącu, nie określono minimalnej kwoty PŚP (Subkl. 14.3 *PŚP*),
 - ✓ Waloryzacja opiera się na **wskaźnikach publikowanych przez GUS** wyliczanych na podstawie cen producentów i cen w przemyśle i uwzględnia zmianę cen od Daty Odniesienia (Subkl. 13.7),

Postanowienia umowne - wpływające na poprawę przepływów finansowych

- ✓ Umowa przewiduje płatności **za materiały** zgromadzone **na Placu Budowy** albo w miejscach zaakceptowanych przez Inżyniera (Subkl. 14.5 Urządzenia i Materiały przeznaczone dla Robót),
- ✓ Umowa zakłada, że Roszczenia ciągłe przejściowe trwające dłużej niż trzy miesiące rozpatrywane są co trzy miesiące (Subkl. 3.7 Uzgodnienie lub określenie),
- ✓ Przed podpisaniem umowy Wykonawca może wnieść 30 % ZNW, a pozostałe 70 % zostanie wniesione przez procentowe potrącenia z każdej faktury VAT nie później niż do połowy okresu, na który została zawarta Umowa (Subklauzula 4.2 Zabezpieczenie Należytego Wykonania).

Postanowienia umowne - wpływające na poprawę przepływów finansowych

- ✓ Wprowadzono Tabelę Rozliczeniową (TRoz), która zakłada rozliczanie poszczególnych elementów Robót, na podstawie % zaawansowania, a nie jak dotychczas szczegółowych obmiarów Robót (Subkl. 14.3 Przejściowe Świadcstwo Płatności).
- **Wynagrodzenie** Wykonawcy **podlega waloryzacji** od pierwszego PŚP wystawionego po **6 miesiącach** (zmiana przepisów Pzp, która w praktyce dopiero wejdzie w życie) od Daty rozpoczęcia do osiągnięcia limitu 10 % ZKK (Subkl. 13.7 *Korekty wynikające ze zmian w Koszcie*),

Kryteria oceny ofert

Kryteria wyboru oferty najkorzystniejszej - **obecnie**

Obecnie stosowane wzorcowe kryteria na roboty budowlane to:

- **60%** - cena oferty;
 - **20%** - przedłużenie o maks. 5 lat okresu gwarancji na elementy obiektów mostowych;
 - **20%** - przedłużenie o maks. 5 lat okresu gwarancji na ekrany akustyczne, instalacje zasilające i wsporcze;
 - opcjonalnie zagospodarowanie na placu budowy pozyskanego destruktu asfaltowego – kryterium o wadze **5%** (w przypadku zastosowania kryterium opcjonalnego w danym postępowaniu kryterium ceny stanowi 55%);
-
- W postępowaniach w systemie „**Buduj**” stosowane jest kryterium **100% ceny**.

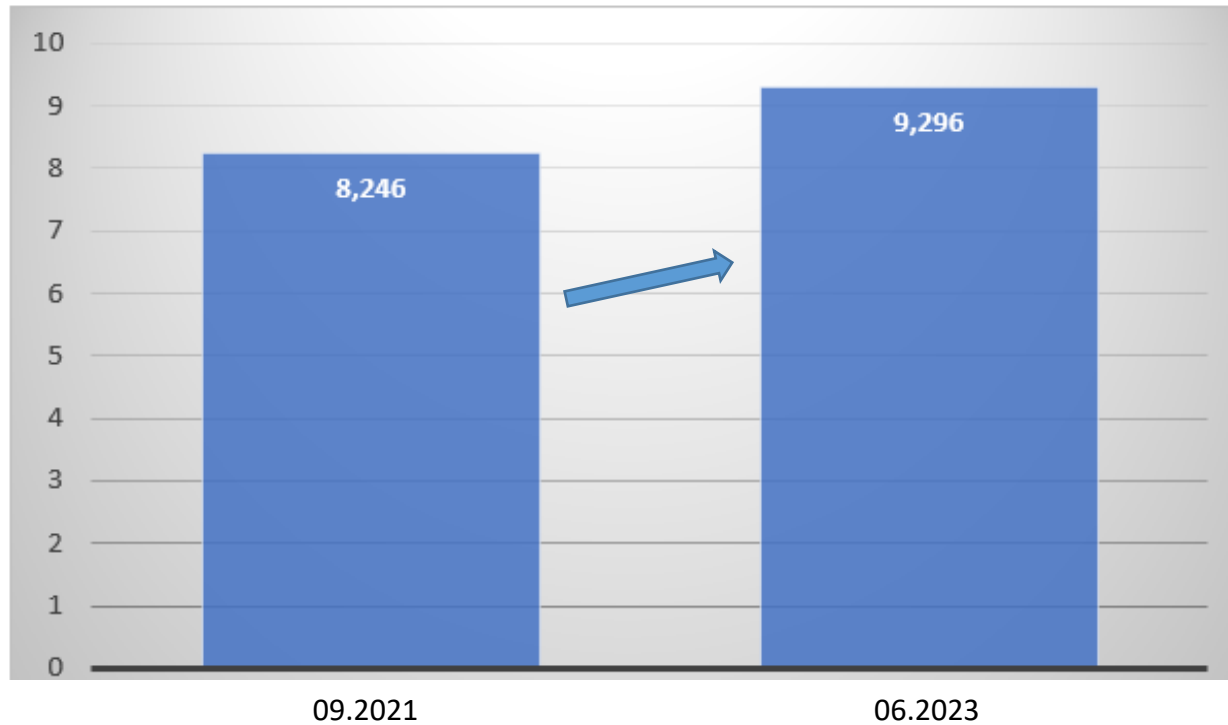
Gwarancje Należytego Wykonania, zaliczki i formy

Zabezpieczenie należytego wykonania i gwarancje spłaty zaliczki

Wrzesień 2021 – wartość wniesionych zabezpieczeń
(Zabezpieczenia Należytego Wykonania i Gwarancje Spłaty Zaliczki)

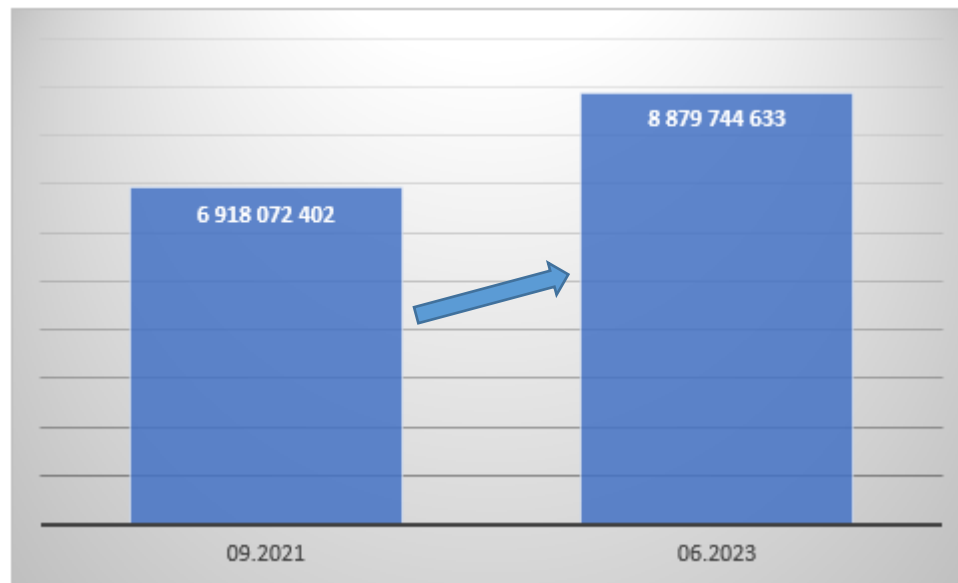
Czerwiec 2023 – wartość wniesionych zabezpieczeń
(Zabezpieczenia Należytego Wykonania i Gwarancje Spłaty Zaliczki)

Wzrost wniesionych zabezpieczeń
o około 1,05 mld zł

Udział poszczególnych rodzajów zabezpieczeń z tytułu należytego wykonania

Wzrost wartości zabezpieczeń
o około 1,9 mld zł

Gwarancje należytego wykonania stan na 09.2021 r.

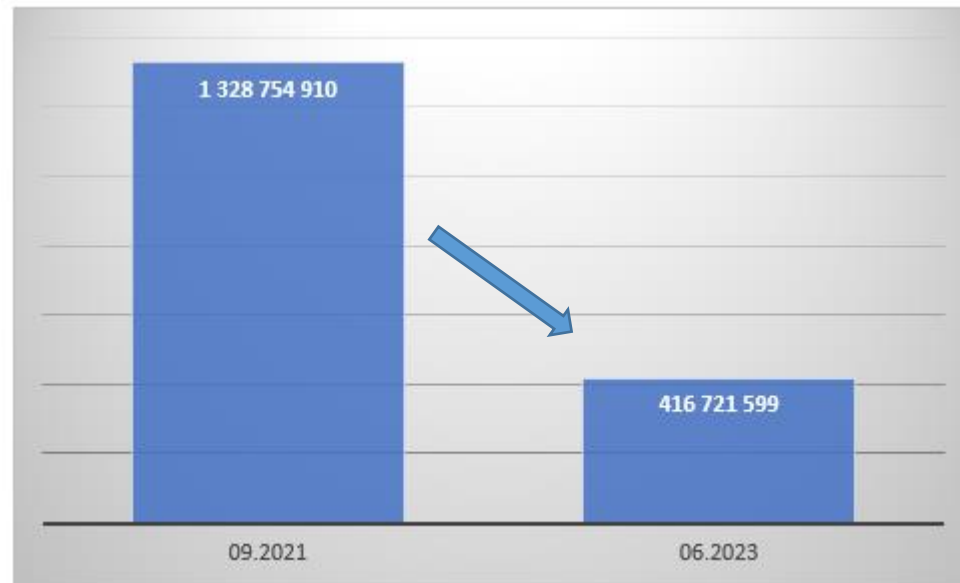
	RAZEM	639	6 918 072 402
Gwarancje ubezpieczeniowe	316		2 605 520 443
Gwarancje bankowe	249		3 256 215 781
Gwarancje bankowo-ubezpieczeniowe	21		747 799 674
Środki własne wykonawców	53		308 536 504

Gwarancje należytego wykonania stan na 06.2023 r.

	RAZEM	779	8 879 744 633
Gwarancje ubezpieczeniowe	395		3 040 108 354
Gwarancje bankowe	312		4 735 112 193
Gwarancje bankowo-ubezpieczeniowe	28		818 175 631
Środki własne wykonawców	44		286 348 454

Struktura udziału wnoszonych rodzajów zabezpieczeń bez większych zmian.

Udział poszczególnych rodzajów zabezpieczeń z tytułu gwarancji spłaty zaliczki

Spadek wartości zabezpieczeń
o około 0,9 mld zł.

Gwarancje spłaty zaliczki stan na 09.2021 r.

	RAZEM	102	1 328 754 910
Gwarancje ubezpieczeniowe		36	266 607 691
Gwarancje bankowe		52	813 509 135
Gwarancje bankowo-ubezpieczeniowe		12	157 639 553
Środki własne wykonawców		2	90 998 531

Gwarancje spłaty zaliczki stan na 06.2023 r.

	RAZEM	59	416 721 599
Gwarancje ubezpieczeniowe		19	63 437 154
Gwarancje bankowe		36	330 641 702
Gwarancje bankowo-ubezpieczeniowe		4	22 642 743
Środki własne wykonawców		0	0

Zabezpieczenie należytego wykonania – wymagania kontraktowe

- Wysokość Zabezpieczenia Należytego Wykonania (ZNW) wynosi **10 %** Zaakceptowanej Kwoty Kontraktowej.
- ZNW **może być wniesione w pieniądzu lub w innej formie** np. gwarancja bankowa lub ubezpieczeniowa wydana przez podmiot mający siedzibę na terytorium państwa członkowskiego UE.
- Przed podpisaniem umowy Wykonawca może wnieść **30 %** ZNW, a pozostałe **70 %** zostanie wniesione przez procentowe potrącenia z każdej faktury VAT nie później niż do połowy okresu, na który została zawarta Umowa (Subklauzula 4.2 *Zabezpieczenie Należytego Wykonania*).
- Przez cały okres obowiązywania Umowy, Wykonawca zobowiązany jest utrzymać ZNW w wysokości zgodnej z dokumentem **Dane Kontraktowe**.
Wykonawca nie ma obowiązku uzupełniania kwot pozyskanych przez Zamawiającego z ZNW.

Zabezpieczenie należytego wykonania [ZWN] – zwolnienie części zabezpieczenia

Kwota zabezpieczenia możliwa do uwolnienia po spełnieniu warunków określonych w Warunkach Kontraktu to około 1 mld zł.

- ✓ Usunięcie Wad oraz drobnych zaległych prac wskazanych w Świadectwie Przejęcia – warunek zwrotu 70% ZNW Wykonawcy w terminie **30 dni** od daty wystawienia ostatniego Świadectwa Przejęcia zgodnie z Subklauzulą 10.1 [Przejęcie Robót i Odcinków]
- ✓ Zamawiający pozostawia kwotę w wysokości **30%** ZNW na zabezpieczenie roszczeń z tytułu Rękojmi za Wady lub Gwarancji Jakości.

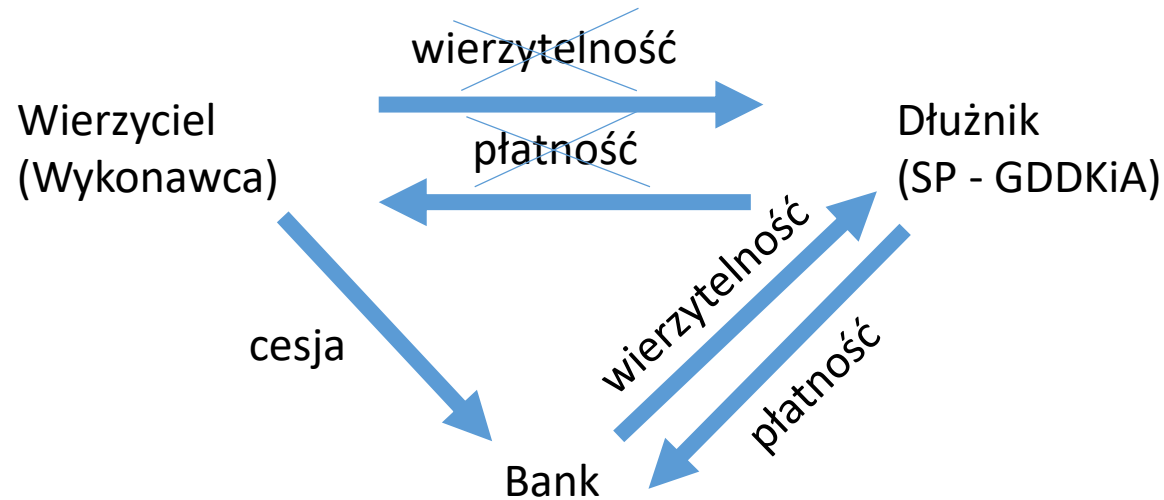
Kryteria pozacenowe a termin zwolnienia ZNW

ZNW pozostawione na pokrycie roszczeń z tytułu Rękojmi za Wady lub Gwarancji Jakości Zamawiający zwraca nie później niż w terminie 15 dni po upływie Okresu Rękojmi za Wady lub w terminie 15 dni po upływie terminu obowiązywania Gwarancji Jakości, w zależności od tego który termin nastąpi później.

Termin zwolnienia ZNW		
	Wzorcowy termin obowiązywania Gwarancji Jakości	Przedłużenie Okresu Gwarancji Jakości w ramach Kryteriów Pozacenowych do 5 lat
Podkryterium: ekrany akustyczne wraz z ich posadowieniem, instalacje zasilające, konstrukcje wsporcze	5 lat	10 lat
Podkryterium: obiekty mostowe wraz ich z wyposażeniem	10 lat	15 lat

Cesje

Wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania

Cesje w GDDKiA - dopuszczalność

SP-GDDKiA, co do zasady, przewiduje w umowach możliwość dokonania cesji.

Warunek: uprzednie uzyskania zgody SP-GDDKiA

Brak zgody Zamawiającego może stanowić podstawę do odstąpienia od kontraktu.

Zgody na dokonanie cesji były i są wydawane, o ile zostaną spełnione odpowiednie warunki.

Zamawiający dokonuje analizy zasadności i możliwości wyrażenia zgody, **mając na uwadze przede wszystkim interes SP-GDDKiA.**

Cel zgody i warunków: nie dopuścić do pogorszenia sytuacji SP-GDDKiA w stosunku do sytuacji, w której umowa cesji nie byłaby zawierana.

Cesje w GDDKiA - warunki

Podstawowy warunek: pierwszeństwo SP-GDDKiA w dokonaniu potrącenia swoich wierzytelności przed dokonaniem przelewu na rachunek bankowy cesjonariusza.

Istniejące, bądź przyszłe wierzytelności do potrącenia:

1. zabezpieczenie należytego wykonania umowy (jeżeli wykonawca korzysta z możliwości przewidzianej w art. 452 ust. 4 Pzp)
2. zaliczki
3. kary umowne
4. płatności dokonane na rzecz podwykonawców

Cesje w GDDKiA – dyscyplina finansów publicznych

Przepisy ustawy o finansach publicznych nakazują SP-GDDKiA **podejmowanie wszelkich, prawnie dopuszczalnych** i możliwych **działań**, nakierowanych na wykonanie zobowiązania.

Zamawiający zobowiązany jest do dochodzenia należności w sposób najbardziej efektywny.

Zaniechania w tym zakresie należy uznać za nieprawidłowość z punktu widzenia gospodarki finansowej jednostki sektora finansów publicznych, **co w konsekwencji może stanowić podstawę zarzutu naruszenia dyscypliny finansów publicznych.**

Cesje w GDDKiA - warunek potrącenia

Dotychczasowe przykładowe brzmienie warunku:

- Zamawiający jest uprawniony do potrącenia z kwoty wskazanej w prawidłowo wystawionej fakturze VAT należnych mu wobec Wykonawcy wszelkich kwot należnych mu na podstawie Umowy
- Dłużnik przelanej wierzytelności będzie uprawniony w pierwszej kolejności do potrącenia własnych wierzytelności, w tym wynikających z dokonanych na rzecz podwykonawców i dalszych podwykonawców (zdefiniowanych zgodnie z Warunkami kontraktu) płatności bezpośrednich, kar umownych, a także uprawniony do pomniejszenia wierzytelności o wypłaty dokonane tytułem zajęć komorniczych oraz zajęć (i zabezpieczeń) w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Cesje w GDDKiA - warunek potrącenia

Zmiana brzmienia:

przelew wierzytelności nie ogranicza w żaden sposób uprawnienia Zamawiającego w pierwszeństwie dokonywania – bez jakichkolwiek ograniczeń – potrąceń przysługujących mu wierzytelności wzajemnych (istniejących i przyszłych) względem Wykonawcy zarówno z tytułu powyższej Umowy (w tym w szczególności z tytułu kar umownych, odszkodowań, wykonawstwa zastępczego, roszczeń regresowych z tytułu płatności na rzecz podwykonawców), jak i z jakichkolwiek innych tytułów z wierzytelnościami stanowiącymi przedmiot przelewu wierzytelności. Dokonane potrącenia będą skuteczne zarówno wobec Wykonawcy, jak i Banku. Powyższe dotyczy także wierzytelności Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad powstałych w związku z realizacją innych umów, bądź tytułów.

Zastrzeżenie możliwości dokonywania tzw. potrąceń krzyżowych.

Cesje w GDDKiA - potrącenia krzyżowe

Tzw. **potrącenie krzyżowe** polega na potrąceniu wierzytelności przysługującej zamawiającemu w związku z realizacją danej umowy przez danego wykonawcę z wierzytelnościami przysługującemu temu wykonawcy wobec zamawiającego z tytułu innej umowy lub innego tytułu.

Zamawiający dokonywał i dokonuje potrąceń krzyżowych zarówno na umowach na roboty budowlane jak i na umowach utrzymaniowych.

Powyższy kierunek **działania** był **przedmiotem zaleceń ze strony PGPR**, która jednoznacznie potwierdziła, że **SP-GDDKiA ma obowiązek zaspokajania należności w sposób efektywny**, w tym poprzez potrącenia i tzw. potrącenia krzyżowe.

Cesje w GDDKiA - kierunek działań

Fakt: GDDKiA nie posiada jednolitego uzgodnionego wzorca umowy cesji.

Do rozważenia: powołanie zespołu przedstawicieli wykonawców, instytucji finansowych i GDDKiA.

Cel: opracowanie istotnych wzorcowych postanowień umowy cesji.

**Wyzwania, prognozy, przewidywalność.
Umiejętność rozwiązywania problemów**

1. Logistyka i transport;
2. Poziom cen;
3. Dostępność materiałowa w czasie rozgrzanej koniunktury;
4. Odpowiednia ilość wykwalifikowanych pracowników na budowach (tzw. możliwości przerobowe);
5. Wydolność administracji w obszarze zgód i pozwoleń administracyjnych);
6. Walka firm o kontrakty ceną, a późniejsze perturbacje z tym związane;
7. Czas i jakość;
8. Odpowiedzialny nadzór.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

